

Rada advokáta

Bezdetní manželia a dedenie: zdedí manžel automaticky všetko?

Do advokátskej kancelárie za mnou čoraz častejšie prichádzajú manželia, ktorí ešte nemajú deti, a pýtajú sa jednoduchú otázku: „**Ak by sa jednému z nás niečo stalo, zdedí všetko ten druhý?**“

Odpoveď mnohých prekvapí: **nie vždy**.

Ak manželia nemajú deti a jeden z nich zomrie bez závetu, dedí sa podľa zákona v tzv. **druhej dedičskej skupine**. To znamená, že pozostalý manžel alebo manželka nemusí dediť sám, ale môže sa o dedičstvo deliť napríklad s rodičmi zosnulého manžela.

Kedy dedí manžel spolu s deťmi?

Ak mal zosnulý manžel deti, dedí sa v **prvej dedičskej skupine**. V nej dedia deti a manžel rovnakým dielom.

Príklad:

Ak po zosnulom zostane manželka a dve deti, dedičstvo sa rozdelí na tri rovnaké časti. Každý z nich zdedí jednu tretinu.

Deti sú zároveň tzv. **neopomenuteľnými dedičmi**. To znamená, že ich pri dedení nemožno jednoducho obísť závetom. Vydedenie je možné len zo zákonných dôvodov.

Čo ak manželia deti nemajú?

Ak poručiteľ nezanechal deti ani iných potomkov, prvá dedičská skupina sa nepoužije. Vtedy sa dedí v **druhej dedičskej skupine**.

V tejto skupine dedia:

manžel alebo manželka poručiteľa, rodičia poručiteľa a za určitých okolností aj osoba, ktorá s poručiteľom žila najmenej jeden rok pred jeho smrťou v spoločnej domácnosti a starala sa o ňu alebo bola odkázaná výživou na poručiteľa.

Manžel má v druhej dedičskej skupine silné postavenie: **vždy musí dostať najmenej polovicu dedičstva**.

Príklad:

Ak zosnulý manžel nemal deti a zostala po ňom manželka a obaja rodičia, manželka zdedí polovicu dedičstva. Druhú polovicu si rozdelia rodičia zosnulého.

V praxi to môže byť citlivé najmä pri spoločnom bývaní, úsporách alebo majetku, ktorý manželia budovali spolu, ale formálne bol napísaný iba na jedného z nich.

Pomôže závet?

Áno. Práve pri bezdetných manželoch môže mať závet veľký význam.

Ak si manželia želajú, aby po smrti jedného z nich zdedil majetok najmä alebo výlučne pozostalý manžel, je vhodné túto vôľu jasne upraviť v závete. Pri bezdetných manželoch spravidla neexistujú neopomenuteľní dedičia v podobe detí, a preto môže závet výrazne zjednodušiť situáciu.

Závet možno spísať viacerými spôsobmi. Najistejšou formou býva závet vo forme notárskej zápisnice, pretože je evidovaný a nehrozí, že sa po smrti poručiteľa nenájde. Zákon pozná aj vlastnoručný závet, pri ktorom je však dôležité dodržať zákonné náležitosti a bezpečne ho uložiť.

Nezabúdajte ani na digitálny majetok

V dnešnej dobe už majetok nemusí mať iba podobu bytu, domu, auta alebo peňazí na bankovom účte. Mnohí ľudia majú investície v ETF fondoch, akcie, kryptomeny, online investičné účty alebo iné digitálne aktíva.

V praxi sa stáva, že po smrti poručiteľa síce takýto majetok existuje, ale pozostalí sa k nemu nevedia dostať. Dôvod je jednoduchý: nepoznajú prihlasovacie údaje, nevedia, v akej aplikácii alebo u akého brokera mal poručiteľ účet, prípadne nemajú prístup k dvojfaktorovému overeniu.

Aj preto je vhodné myslieť nielen na samotný závet, ale aj na bezpečné uloženie informácií o tom, kde sa digitálny majetok nachádza a ako sa dá po smrti poručiteľa identifikovať. Neodporúča sa však vkladať heslá priamo do závetu, keďže závet sa po smrti stáva súčasťou dedičského konania. Praktickejším riešením môže byť bezpečne uložený zoznam účtov, inštrukcie pre dôveryhodnú osobu alebo iný premyslený spôsob, ktorý umožní pozostalým majetok dohľadať a zároveň neohrozí jeho bezpečnosť počas života.

Dobre pripravený závet a premyslené usporiadanie prístupov k digitálnemu majetku môžu pozostalým ušetriť veľa času, stresu a v niektorých prípadoch aj reálnu stratu majetku.

Prečo to riešiť včas?

Dedenie zo zákona nemusí vždy zodpovedať tomu, čo si manželia medzi sebou prirodzene želajú. Mnohí bezdetní manželia predpokladajú, že v prípade smrti jedného z nich automaticky všetko zdedí druhý. Zákon to však vidí inak.

Preto je rozumné zamyslieť sa nad závetom ešte v čase, keď je všetko v poriadku. Dobre pripravený závet môže predísť neistote, sporom a nepríjemným situáciám medzi pozostalým manželom a ďalšími príbuznými.

Autor: Mgr. Martin Adamčík, advokát

O autorovi – Mgr. Martin Adamčík, advokát

Som advokát so všeobecným zameraním s dôrazom najmä na občianske právo, obchodné právo, rodinné právo, nehnuteľnosti, zmluvnú agendu a súdne spory. Vyštudoval som Právnickú fakultu Univerzity Komenského v Bratislave a niekoľko rokov som pôsobil v renomovaných advokátskych kanceláriách v Bratislave, kde som poskytoval právne poradenstvo fyzickým osobám, podnikateľom, ako aj nadnárodným spoločnostiam pri medzinárodných transakciách.

Aktuálne pôsobím v Námestove, kde vediem advokátsku kanceláriu a poskytujem právne služby jednotlivcom, podnikateľom aj obciam.

tel. č. + 421 911 333 629, e-mail: info@adamcikadvokat.sk, web: www.adamcikadvokat.sk, sídlo: Hviezdoslavova 45, Námestovo